

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inzerati do 80 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Stroumsmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Stroumsmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

V bratskem objemu:

Izjave avtonomistov v čsl. parlamentu

Henleinovci za volitve, Hlinkovci za priznanje slovaške narodne individualnosti, Madžari se bratijo s Hlinko

Praga, 31. marca. b. O viharji se parlamenta, na kateri so se znašli v bratskem objemu Hlinkovci slovaški klerikali ter Madžari in Nemci, posnemamo po listih izjave zastopnikov sudske nemške stranke, madžarske opozicije in Hlinkove ljudske stranke.

Za henleinovce je spregovoril dr. Kundt, ki je najprej poudaril povezanost sudske Nemce z velikim nemškim narodom ter njih trdno odločenost, da se bodo sedaj še bolj borili za svoje pravice v znamenju temeljite ureditve njih vprašanja, nato pa izjavil med drugim: Sieherni spokus, da bi se manjšinska politika v ČSR odslej gradila samo na nemških socialnih demokrati, je v naprej obsojen na nezupanje ogromne večine nemškega naroda v republiku, kajti tako za nas kakor za inozemstvo je postalo jasno, da je naša stranka odslej edina legitimna zastop. vseh Nemcev v državi. Mimo tega dejstva danes ni več mogoče iti niti taktično niti praktično. Dosedanja manjšinska politika ni prinesla nobenega mira, povzročila je državi škodo, nam pa samo trpljenje. Ako hočete vzbuditi vsaj videz zaupanja z naše strani, potem morate vsaj obstoječe zakone spoštovati. Eden izmed pogojev za to je čim-

prejšnja izvedba po zakonih dopustnih volitev, ker so postale nove volitve demokratična dolžnost zaradi spremembe razporeditve v nemškem taboru. Ne računajte z navideznimi rešitvami in našo popustljivostjo, ki bi ne bila v skladu z odgovornostjo pred našim narodom. Ne pozabite tudi na odgovornost ne le napram sebi, temveč tudi napram vsej Evropi.

Kundtov govor je izval proteste na vseh češkoslovaških klopeh, ki so postali še oostrejši, ko je v imenu madžarske opozicije nastopil dr. Szülo, ki je izmenoma govoril madžarsko in slovaško ter se v svojih izjavah popolnoma solidariziral, kakor je sam rekel: »Z našimi slovaškimi brati v njih boju za avtonomijo« pr čemer je mislil na sporazum s patron Hlinko. Z zahtevami po avtonomiji se je za njim solidariziral tudi zastopnik poljske manjšine, nakar je spregovoril v imenu Hlinkovih klerikalcev dr. Tiso, ki je v svoji izjavi zahteval priznanje posebne narodne osebnosti slovaškega naroda v okviru republike. Dejal je med drugim:

Slovaška ljudska stranka stoji na stališču, da je slovaški narod nekaj posebnega, svojega, da pa more biti slovaška narodna individualnost v celoti priznana in za-

jamčena. Položaj češkega in slovaškega naroda po poslednjih dogodkih je tak, da si nobeden izmed njih ne more in ne sme dovoliti samostojne države, ako neče svoje- ga lastnega obstoja izpostaviti nevarnosti. Slovaki so ne le med vojno, temveč tudi ob nastanku republike manifestirali svojo voljo, da bi skupno s Čehi zgradili skupno državo. Ako se sedaj ponovno izreka za meje te države, pri tem pa opozarja na skupne nevarnosti, žele s tem poudariti pomen rešitve slovaškega vprašanja za notranjo konsolidacijo države. Boj Slovačkov za avtonomijo ni v bistvu nič drugega kakor boj za praktično uresničenje samoodločbe slovaškega naroda v češkoslovaški republiki. Kdor te pravice slovaškega naroda ne prizna niti v tej kritični uri, ne razume bistva in pomena te države in sam škoduje njenemu obstoju. Čas zahteva od nas, da se predvsem psihološko pripravimo za obrambo te države in da še posebej vse odstranimo, kar vzbuja nezaupanje in nesoglasja med Slovaki in Čehi. Tudi vključitev manjšin k pozitivnemu in konstruktivnemu delu v državi je eminenten državni interes. Ta cilj zasleduje slovaška ljudska stranka, ki se hoče skupno z narodnimi manjšinami boriti za boljše bodočnost slovaške dežele.

Praga, 31. marca. h. Senat je imel včeraj sejo, na kateri je bilvi prosvetni minister in senator Anton Štefánek, Slovak po rodu, prečital skupno izjavo koalicijskih strank, ki odklanja včerajšnje izjave združenih avtonomistov. Senator Štefánek poudarja v tej izjavi, da češkoslovaška nima nobenih zatiranih manjšin in da gibanje za avtonomijo nima nobenih notranjih razlogov, temveč izvira samo od tod, ker bi se nekateri radi okoristili z neugodnim zunanjepolitičnim položajem. Danes bo v polanski zbornici enako izjavo prečital slovaški član agrarne stranke poslanec Ursini.

Angleška poslanca o manjšinski politiki ČSR

London, 31. marca. b. »Manchester Guardian« objavlja svoje poročilo o Hodževem govoru pod naslovom »Poskus pomirjenja Nemcev«, nato pa dopisa dveh angleških poslancev. Liberalca Mander in laborista Bacherja, ki razmotrivata sudskekonemški problem v ČSR. Mander priznava, da je postopanje češkoslovaške vlade z Nemci brez primerov v manjšinski politiki katerekoli države. Praga se nikdar ni zadovoljila samo z načeli, temveč je vselej svojo manjšinsko teorijo spreminjala v prakso v korist vseh narodnih manjšin na svojem ozemlju. Sprito tega se z izjavo sudskega Nemcev po nekakšnem plebiscitu, ki ga hočejo prikriti v obliki novih volitev, naravnost nerazumljivo in nedopustno.

Poslanec Bacher prav tako odklanja zahtevo po plebiscitu kritizira na obenem tudi nemško zahtevo po avtonomiji. Demokratična ustava ČSR je za vse dobro misleče najboljše jamstvo za zagotovitev vseh pravic, za katere se lahko v državnem okviru bori.

Politični obzornik

Sestanek

političnih preganjancev

Upravni odbor društva »Narodna svest«, ki je organizacija vseh onih, ki jih je pokojna Avstro-Ogrska med vojno zaradi njih slovaškega in jugoslovenskega mišljenja in delovanja preganjala in jih imela zapre po ječah in internacijskih taboriščih, je poslal začasnemu banovinskemu odboru prijave pole, ki jih mora izpolniti vsak, ki hoče pristopiti organizaciji. Da se izvede končna organizacija in da se razdelijo prijave pole, ki jih je treba izpolniti, sklicuje začasni banovinski odbor sestanek političnih preganjancev v sredo 6. t. m. ob pol 21., vogalna soba restavracije »Zvezde«. Ker bi se naj po vseh mestih, kjer je 10 do 20 polit. preganjancev, osnovali krajevni odbori, bi bilo želeli, da bi se tega sestanka udeležil vsaj po eden zastopnik iz teh krajev, da bi dobil potrebna navodila zlasti glede izpolnitve prijavnih pol. Pomnimajmo, da namerava »Narodna svest« organizirati v velikem stilu proslavo dvajsetletnice osvobodjenja in uedinjenja.

Za narodno edinstvo!

V Subotici izhaja »Naše slovo«, glasilo JRZ. V svoji zadnji številki je objavilo uvodnik, v katerem dokazuje, da se JRZ programsko zavzema za narodno edinstvo, za načelo, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod, in da so njeni trije voditelji dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spaho prepričani borci za jugoslovenstvo. Tako-le piše:

»Ustanovitelji JRZ — dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spaho — so dokazali s svojim dolgoletnim delom, da smatrajo Srbe, Hrvate in Slovence za en narod. Dr. Stojadinović se je že kot mladenič odlikoval kot borec za jugoslovenstvo. Dr. Korošec je bil že davno pred uedinjenjem pobornik narodnega edinstva. Dr. Spaho je že več desetletij vodja jugoslovenskih muslimanov. Ne samo politične svobodnine, marveč tudi gospodarske in socialne reforme vlade JRZ dokazujejo, da se favorizira vse, kar je v prilogi narodnemu edinstvu. a likvidira vse, kar je v škodo narodnega edinstva.« — Pričakujemo, da bodo naša domaća glasila JRZ — »Slovenec«, »Slovenski dom«, »Gorenjec« in »Domoljub« — ponatilsila to ugotovitev subotičkega lista.

Frankovci proglašajo

dr. Mačka za tujca

Frankovski list »Nezavisnost«, ki sicer pravi, da priznava politično vodstvo dr. Mačka, a ga kljub temu neprestano napada in ostro kritizira vse njegovo dejanje in nehanje, piše: »Ko je dr. Maček začel po volitvah snovati neko razredno astraško in podal več katastrofalnih izjav, za katere hrvatski narod ni ničesar dobil, se je politična situacija znatno spremenila. Dr. Maček se nagiblje k ljudski fronti in lažni demokraciji, oboja po svojih ljudskih fašizem in oznanja, da je fašizem diktatura. Dr. Maček in njegov razredni nastop je prišel v nasprotje z vso ideologijo hrvatskega naroda. Naj si dr. Maček zapomni, da ga je hrvatski narod izvolil v prvi vrsti zato, da bi izpolnil njegove hrvatske ideale. Fašizem, ki ga on tako napada, ni diktatura, marveč naroden pokret. Za Mussolinija glasujejo milijoni Italijanov, za Hitlerja milijoni Nemcev, mladina je zbrana v mladinskih organizacijah, vstopa v bojne oddelke in se vežba v vajah z orožjem. Zakaj? Da dvigne v vojni ponižano nemško nacijo. Ali je to diktatura? To je pojočana narodna energija, ona energija, ki je narodu ne morejo dati — tujci, ona energija, ki je ne more dati lažna demokracija, marveč samo — narodni genij!« — Frankovci so torej za fašizem, toda ne pod dr. Mačkom, ki ga proglašajo — naravno — za tujca, ker je rojen Slovenec. Kdo je neki zanje oni »narodni genij, ki bo dal ponižanemu hrvatskemu narodu — pojačano narodno energijo?«

Senzacionalna zmaga

Mitića nad Menzлом

Aleksandrija, 31. marca. Naša teniška igrača Punčec in Mitić nadaljujeta svojo turnejo po Egiptu. V ponedeljek se je pričel mednarodni turnir za prvenstvo Aleksandrije, na katerem sodeluje mnogo odličnih teniških igralcev iz vseh krajev sveta. V ponedeljek je Punčec zmagal nad Homsom s 4:0 in 5:1. Mitić je pa porazil Gransha. Drugi dan je Punčec porazil Indijca Singha s 6:3, 6:0. Mitić pa v Niagari s 6:4 in 6:3. V igri parov sta Punčec in Mitić porazila par Meta-Singh s 6:3, 10:8.

Največjo senzacijo je zbudila krasna zmaga mladega Mitića nad starim rutiniranim Čehoslovakom Menzlom, katerega je odpravil s 3:6, 6:4 in 6:3.

COURI, 31. marca. Beograd 10. Pariz 13.275, London 21.65875, New York 435.875, Bruselj 73.69, Milan 22.93, Amsterdam 241.50, Berlin 170.05, Dunaj 52, — Praga 15.225, Varšava 82.20, Bukarešta 3.25.

Preosnova rumunske vlade

V novi vladi patriarha Mirona ni več dosedanjega zunanjega ministra Tataresca

Bukarešta, 31. marca. d. Rumunska vlada je včeraj podala ostavko na seji, ki je bila pod predsedstvom kralja Karola. Pismo o ostavki ki ga je min. predsednik patriarh Christea prebral in izročil kralju, pravi med drugim, da je vlada izpolnila svojo glavno nalogo z uveljavljanjem nove ustave, ki jo je narod odobril. Razen tega je izdala mnogoštevilne potrebne zakone ter izdelala predlog proračuna za novo finančno leto. Zagotovljeno je tudi dobro poslovanje državne uprave, s tem pa prehod v novo normalno državno življenje. Zato vlada v sedanjih sestavi ni več neobhodno potrebna. Patriarh Christea je končno izjavil, da so odstopili ministri tudi v bodoče na razpolago kroni.

Nova vlada je bila imenovana snoči ter ji zopet načeljuje patriarh Miron Christea. Sestavljena je takole:

ministrski predsednik: patriarh Miron Christea, finance: Călinescu, zunanje zadeve: Petrescu Comnen, trgovina in promet: Mităda Constantinescu, doslej guverner Narodne banke, delo: Rălea, univ. profesor, zdravstvo: Gălbănescu, pravosodje: Jămbăndi, prosveta: Colan, episkop v Cluju, vojska: general Argășanu, morinarca in letalstvo: general Pavel Teodorescu, kmetijstvo: Joneșcu-Sisăoiti, notranje zadeve: Călinescu.

Razen tega so bili imenovani za državne podtajnike v predsedništvu vlade Magurano, v ministristvu za prosveto in vere Zonu ter pravoslavni svečenik Nae Popescu, v vojnem ministristvu pa general Glatz.

Izmed članov stare vlade so obdržali svoje resore finančni, zunanji kmetijski in notranji minister.

Vlada je bila zapriščena snoči ob 18.30.

Francovo prodiranje v Katalonijo

Odpor republikanskih čet na aragonski fronti je popolnoma strt

LONDON, 31. marca. AA. Posebni Reuterjev dopisnik poroča iz Fraga, da so Francove čete prebile v torek republikanske vrste in zlozile zadnji odpor republikancev pred vratmi Leride. Čete generala Yagueja nato niso čez noč naletele več na nikak odpor in je kazalo, da se ne bo nikdo več upiral. Le jutraj so opazili, da so republikanci porušili nastop reke Cinca. Visoka voda je nato odnesla zasilen most pri Fragi, ki so ga zgradili Francovi pionirji. Ker pa je v zadnjih 36 urah dovolj oddelkov prekoracilo most, se je prodiranje nadaljevalo. Včeraj popoldne so bili nacionalisti še dve milj od Leride. Mestu so se bližali previdno po gozdu. Pri tem so naleteli na redke hiše, ki so bile prazne. Ko so oddali nekaj streliv iz pušk, jim je bilo odgovorjeno iz strojne in samo to je nekoliko vzvzmirilo nacionaliste. Kakor zatrjujejo, na drugi strani mesto nervozno praznuje po vseh cestah in poteh, ki vodijo proti Barceloni.

PARIZ, 31. marca. o. Francoelci tisk poroča o veliki letalski bitki nad španskim ozemljem v bližini Perpignana. Francova letala so včeraj bombardirala Port Bou in skušala razrediti železniško progo, da bi onemogočila zvezo med Katalonijo in Francijo. Republikanska letala so sicer napadla Francova, ki pa se jim je v večini posrečilo povzročiti v luki veliko škodo. Francova letala so se pod pritiskom republikanskih lovcev umaknila na francosko ozemlje, kjer so jih francoske obmejne protiletalske baterije pričele obstreljevati, zaradi česar so naglo krenila nad morje.

BARCELONA, 31. marca. AA. Po poročilu vojnega ministristva je ob 8. jutraj eskadra sovražnih letal vrgla 50 bomb na Castellon de la Plana. Porušenihi je bilo 15 hiš. Ob 10. je eskadra tromehtnih letal bombardirala Salou in Tarragono.

Povratek avstrijske legije na Dunaj

Prepeljali bodo do nedelje 8000 mož na 1000 avtomobilih

Beč, 31. marca. d. Te dni se bo avstrijska legija vrnila v domovino. Vse njene pripadnike so iz raznih taborišč zbrali v Freilassingu, odkoder so jih pričeli danes pošiljati nazaj v Avstrijo. Prepeljali bodo 8000 mož napadalnih oddelkov na približno 1000 avtomobilih v 60 km dolgi koloni na Dunaj, kamor bodo prispeli 3. aprila in kjer bodo slovesno spreteti.

Polemika vatikanskega glasila

Rim, 31. marca. o. »Osservatore Roma« ne se danes bavi z nedeljskim govorom poverjenika Bircikla na Dunaju in polemizira zlasti z njegovimi izjavami o vzrokih

spora med cerkvijo in državo v Nemčiji ter napadi na bivšega kancelarja dr. Schuschnigg. List oporeka Birciklu pravico, da bi napadal moča, ki se ne more braniti. Glede položaja katoliške cerkve v Nemčiji pa pravi da Bircikel v svojem govoru ni navajal točnih podatkov.

Naš generalni konzulat na Dunaju

Beograd, 31. marca. p. »Slobodne novice« so včeraj objavile dva ukaza, s katerima je bilo ukinjeno dosedanje jugoslovensko poslanstvo na Dunaju in ustanovljen mesto njega generalni konzulat.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Branibor in njegovo delo

Ljubljanska podružnica Branibora je imela snoči redni občni zbor

Ljubljana, 31. marca. Težko je reči, ali je se pri katerem drugem narodu tako silno potrebno narodno obrambno delo kakor pri Slovencih; tako je potrebno, kakor da zavisi življenjska usoda naroda od tega dela. Toda težko je tudi reči, ali je se kateri drugi narod na svetu bolj brezbržen za svoja življenjska vprašanja. V resnici je pri nas mnogo narodno obrambnih organizacij, ki imajo tudi precej članstva, toda v današnjih razmerah bi morali biti pri nas vsi Slovenci — kakor da je samo po sebi razumljivo — člani svojih narodno obrambnih organizacij. Morda bi šele tedaj te organizacije kaj pomenile kot organizatorna sila in kot prave zastopnice narodnih stremeljenj in zahtev. Odkrito priznajmo: Pravega narodno obrambnega dela, ki bi bilo v resnici činitelj v vsem našem narodnem življenju, pri nas ni; onemogočeno je že vnaprej. Nima dovolj delavcev, ne dovolj zaslonbe v članstvu in nima gmothe podlage. Propaganda je pri nas sploh neznan pojem; narodno obrambne organizacije se je ne morejo posluževati. Zato je njih delokrog tesen in delovanje še celo v djem ovirano.

To velja tudi za eno najdelavnejših društev Branibor: ljubljanska podružnica je imela snoči redni občni zbor. Zborovalci se niso mogli otrestiti trpke zavesti, kako silno malo je pri nas razumevanja za narodno obrambno delo med nami; človek bi pričakoval, da bi občni zbor takšne organizacije moral v teh dneh privabiti toliko zborovalcev, da bi bila pretesna največja ljubljanska dvorana. Toda predsednikove besede, ko je pozdravljaj v magistratni posvetovalnici zborovalce, so vošlo odmevale in se izgubljale med praznimi klopni.

Predsednik dr. M. Gorjanec, profesor, je v svojem poročilu kratko orisal delovanje organizacije lani in iz poročila smo lahko posneli, da je med organizacijskimi delavi bilo mnogo idealizma. Glavno delo Branibora je zbiranje sredstev, da z njimi oživljajo slovensko kulturno življenje med Slovenci onkraj mej.

Društvo nima razen prispevkov članarine nobenih drugih rednih dohodkov, zato mora največ dela posvečati organiziranju nabiranih akcij ter zbiranju denarja sploh. Prejane čase je bilo društvu onemogočeno javno zbiranje prispevkov za tako plemenite namene. Propagandno delovanje je pa sploh onemogočeno. Lani so javno nabirali denar 9. in 10. oktobra. Predsedniku se zdi, da je veta okrog 10.000 din, kolikor je Ljubljana tedaj žrtvovala za narodne namene, mnogo prenizka. Opozarja je na to, da so na Koroškem nabrali pri dveh nabiranih akcijah pol milijona dmerjev v naši valuti. Predsednik je lani sam organiziral nabiranje knjig in uspeh je bil lep. Društvo si je prizadevalo, da bi mu Ljubljanska kreditna banka nudila brezplačno lokal v svoji palači. Prošnja je bila odklonjena. Obrnilo se je tudi na mestno poglavarstvo, naj bi

mu dalo sobo brezplačno. Prošnja je bila odbita. Pri debati se je izkazalo (dr. Fellacher), da večino dohodkov požre društveni lokal ter da bi bilo potrebno čim prej najti cenejšo sobo.

Tajniško poročilo je podal dr. Fr. Gabrček; tudi tajnik se je v glavnem pečal z nabiralno akcijo in pojasnil je, da so podružnice Branibora prav za prav samo zbiralne celice, ki zbirajo ter oddajajo denar osrednjemu društvu za narodno obrambne namene. Zato je glavna skrb podružnice nabiranje članstva in prirejanje nabiranih akcij. Lani je Branibor štel 498 članov, medtem ko jih je bilo l. 1936 618. Pričakujejo, da bo članstvo letos zopet nekoliko naraslo. Upajo tudi, da bo letošnja nabiralna akcija imela večji uspeh, ker bodo lahko porabili izkušnje prejšnje akcije.

Blagajniško poročilo je podal dr. J. Gogala, ravnatelj. Članarina je lani vrgla okrog 6000 din, zbirka in darovi pa okrog 12.000 din. Z ostanikom prejšnjega leta je znašalo društveno premoženje skupaj 20.872 din, če pa odštejemo izdatke, ima organizacija še 7075 din. Društvo se je obrnilo tudi na bančna, industrijska in trgovska podjetja ter bogate zasebnike, naj bi prispevali za narodno delo. Akcija še ni zaključena, a blagajnik ni zadovoljen z njo. Doslej so nabrali nekaj nad 9000 din. Tako je pač takširano domoljubje pri nas tam, kjer je denar.

V novi odbor so izvoljeni: predsednik dr. M. Gorjanec, profesor, podpredsednik dr. A. Urbanc, odvetnik; odborniki in namestniki (odbor se bo konstituiral na prvi seji): J. Prochazka, cand. iur., dr. J. Gogala, ravnatelj, Iv. Kovič, uradnik, J. Kokalj, sodnik, Fr. Pavlin, trgovec, dr. Fr. Gabrček, odvetnik, dr. Fr. Stular, finančni pristav in J. Skubic, učitelj; nadzorni odbor: J. Pahor, kreditni referent, Fr. Zakelj, cand. iur. in L. Ložar, banč. uradnik.

Pri slučajnostih se je priklasil k besedi prof. Oven, ki je vprašal, kaj je z akcijo za združitev naših narodno obrambnih društev in ki je priporočal, naj bi gledali bolj na propagando kakor na nabiranje samo ob zgodovinskih dneh oktobra. Dr. Urbanc je pa predlagal naj bi Branibor prevzel akcijo za ustanovitev Narodnega sveta, ki bi naj bil ustanovljen že letos. Končno je spregovoril o nalogah Branibora predsednik dr. Gorjanec ter razpravljaj o vprašanju, kaj bi morali ukreniti glede na mednarodne politične spremembe v našem sedstvu.

Kneževina Lichtenstein ni ogrožena

Paris, 31. marca. h. Vladni šef kneževine Lichtenstein je bil dne 22. t. m. v Berlinu, ker je imel razgovore z notranjim ministrom dr. Friekom in državnim tajnikom dr. Meisnerjem. Z nemške strani so vladnemu šefu Hoopu zatrdili, da bo Nemčija spoštovala neodvisnost kneževine Lichtenstein.

Uvedba vizuma za Švico

Berna, 31. marca. AA. Zvezni svet je sklenil ponovno uvesti obvezni vizum potnih listov ljudi, ki pridejo iz Avstrije.

DNEVNE VESTI

Vse naše naročnike opozarjamo, da bomo vsakemu, ki bi nam do 10. aprila ne poravnal zaostale naročnine, istega dne list ustavili. Ker jubilejne številke »Slovenskega Naroda«, ki izide o Veliki noči za 70-letnico obstoja, naknadno ne bomo mogli nikomur poslati, opozarjamo naše naročnike, da upoštevajo našo prošnjo in nam zaostalo naročnino čim prej poravnajo.

Minister Cvetković v Zagrebu. V Zagrebu se muči minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković. Prišel je zaradi ustanovitve Pokojniškega zavoda v Zagrebu, ki naj bi prišel posloovati že 15. aprila. Včeraj popoldne je imel konferenco v »Hrvatskem Radiu« zaradi posojila, ki ga je ustanova zahtevala od Sutorja. Danes je imel še nekaj posvetovanj zaradi socialnega zavarovanja in drugih delovnih problemov.

Uspehi Erike Družovčeve v Italiji. Erika Družovčeva, ki je z Richardom Taubermom na gledališki turneji po Italiji, je nastopila z velikim uspehom v Milanu, Rimu, Neaplju in Genui. V Rimu jo je sprejela v avdienci kraljica Jelena, ki se je z njo razgovarjala v srbohrvaščini. Sedaj namerava gostovati še v Turinu, nato na francoski rivieri, potem pa spet v Italiji, v Florenci, Bologni, Benetkah in Trstu. Družovčeva nastopa v glavnih vlogah operet »Pri treh mladencih in »V deželi smehljajca«. Italijanska gledališka kritika se izraža o naši pevki izredno lahkotno. Iz Italije namerava odpotovati v London.

Vozna olajšava za nogometne tekme v Beogradu. Za posetnike nogometne tekme, ki bo 3. aprila v Beogradu, bo vozil na progi Zagreb-Beograd in obratno poseben vlak, ki bo odpeljal iz Zagreba glavnega kol. 3. aprila ob 1.10 ter bo prišel v Beograd ob 8.12, vrnil pa se bo iz Beograda 3. aprila ob 20.55 ter prišel v Zagreb 4. aprila ob 4.15. Vozna cena za odhodno in povratno vožnjo s tem vlakom, ki se mora za tja in nazaj plačati hkratu ob nakupu povratne kartonske vozne karte v Zagrebu gl. kol. znaša v II. razredu 142 din, v III. razredu 95 din. Postaja Zagreb gl. kol. prodaja te karte v predprodaji. Potniki iz območja ljubljanske direkcije, ki se v Zagrebu gl. kol. žele priključiti posebnemu vlakcu, kupijo za progo od svoje vstopne postaje do Zagreba gl. kol. celo vozno karto in legitimacijo K-13 (po ceni 2 din). Tako kupljena vozna karta jim bo veljala za brezplačen povratek, če se bodo nasproti revizijskemu osebju mogli izkazati še s karto posebnega vlaka. Popust vozne cene za priključno vožnjo velja za odhod 2., za povratek pa 4. aprila.

Velike priprave jugoslovenskih Sokolov za zlet v Prago. Vsa sokolska društva se pridno pripravljajo za X. vsesokolski zlet v Pragi, ki bo največji kar jih je bilo doslej. Za zlet se je prijavilo v naši državi več okrog 10.000 Sokolov in Sokolice in sicer iz 22 sokolskih žup 5668 Sokolov in 2216 sokolice, 348 članov vseh sokolskih čet, 828 naraščanjikov in 439 naraščajnic.

Turistični sporazum z Avstrijo. Z ozirom na objavo v raznih listih, da je dosedanja turistični sporazum z Avstrijo s strani nemške vlade odpovedan, sta Zveza za tujski promet in Sloveniji, Ljubljana, in Tujsko prometna zveza za bivšo mariborsko oblast v Mariboru poizvedeli pri pristojni oblasti ter dobili sporočilo, da turistični sporazum z Avstrijo ni odpovedan. Tudi ni ničesar znanega, da postoji taka namera; nasprotno, naša oblastva se bodo potrudila, da turistični sporazum z Avstrijo ostane v veljavi kot dodatki turističnega sporazuma z Nemčijo.

Izmenjava češkoslovaških in naših srednješolcev. Lani je bila pri nas skupina češkoslovaških srednješolcev na počitnicah, 25 naših srednješolcev je bilo pa na počitnicah na Češkoslovaškem. Letos se bo to ponovilo, ker so se pokazale ugodne posledice medsebojnega spoznavanja naše in češkoslovaške srednješolske mladine.

Borza dela v Ljubljani sprejme pleškarja in ličarja, strojnika za eksplozijske motorje, 2 slikarska vajenca, 2 hišarja, žagarja-gater sta in žagarja za cirkularno mizarja, pekarskega pomočnika, čevljarja, raznašalca in pletilca.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, topleje vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Mariboru 18,2, v Ljubljani 17,2, v Sarajevu 17, v Splitu 15, v Zagrebu in Beogradu 8. Davi

je kazal barometer v Ljubljani 765,6, temperatura je znašala 6,6.

Za izlet v Beograd k nogometni tekmi Jugoslavija - Poljska z odhodom iz Ljubljane dne 2. VI. ob 20. sprejemajo prijave vse biljetarne Putnika, v Ljubljani do sobote ob 18., v Kranju in na Jesenicah do 12. ure istega dne. Za vstopnice je predskrbljeno.

Poskušani vlogi v Dupljah. Iz Podbrezja poročajo, da je hotel oni dan nekdo vmiomiti v prometno posarno na železniški postaji v Dupljah pri Kranju. Vlomilec je že odprl vrata, vendar je pobegnil, ne da bi si kaj prilastil.

Od doma so pobegnili. Od svoje matere Antonije, stanujoče na Poljanski cesti 13, je 27. t. m. pobegnil 17letni mladenček, ki ga je imenovali Dragi. Dalje je pobegnil od svojih staršev 14letni Drago Stefe, učenec I. razreda gimnazije, stanujoč na Hrušici pri Jesenicah. Prav tako je pobegnil od doma 17letna Jožeta Omerzu, hči posestnika z Blance. Pogrešanka je za svoja leta dobro razvita. Nosi črno obleko, črn plašč in črno čepico. Dekle govori poleg slovenske, gladko srbohrvaščino in se rada izdaja za črnogorico z imenom Vukotić.

Vlom v hrvaško romarsko cerkev. V torek ponoči je nekaj neznanec vmiomilo v cerkev Matere Božje Bistriške, znane božje poti v Hrvatskem Zagorju. S kipov Marije in Jezusa so sneli dve dragoceni zlati kreni in zlato verižico, nato pa še odvalili iz cerkve 250 kg težak tabernakel, ki so ga hoteli zunaj razbiti, da bi si iz njega vzeli zlati ciborij in monstranco. Ker jih je nekdo opazil in pozval na pomoč orožnike so pustili tabernakel na prostem pred cerkvijo in pobegnili. Med potjo so vrgli proč tudi oprtnike, v katerih so imeli nakradeno blago. Pridrži so si le zlato verižico in nekaj drugih dragocenosti. Orožniki, ki so jih pričeli takoj zasledovati, so streljali za njimi. Vlomilec so se branili z orožjem, nazadnje pa se jim je posrečilo zbežati v noč. Napravili so za 200.000 din škodo.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Charlie Chan v Egiptu

Tajnosti faraonove grobnice.

Iz Ljubljane

Slovo direktorja Josipa Reiserja. Z večeršnjim dnem je bil razrešen svojih dolžnosti direktor Tehnične srednje šole v Ljubljani Josip Reiser, ki je bil 25. februarja vpokojen. Direktor Reiser je od leta 1924 do danes vodil ta zavod, ki je eno najpomembnejših tehniških učilišč naše države in ki prav letos proslavlja 50-letnico svojega obstoja. Kot vodja tega zavoda direktor Reiser ni samo nadaljeval poti svojega odličnega predhodnika direktorja Šubica, temveč je skušal Tehniško srednjo šolo še izpopolniti in razširiti, kar se mu je tudi posrečilo. V 14. letih je vse svoje moči posvetil napredku zavoda in zato ni čuda, da si je pridobil spoštovanje vsega profesorkega zbora in splošno priljubljenost med dijaštvom, za napredek katerega je prav po očetovski skrbel, a njegovo delo ceni tudi vsa naša javnost. Gospodu direktorju želimo, da bi tako zdrav in čil kakor je, v miru in zadovoljstvu preživel svoja leta v pokoju.

Urejanje nabrežin ob Ljubljani in ob Grubarjevem prekopu. Ob Ljubljani in ob Grubarjevem prekopu nadaljuje urejevanje nabrežin, odnosno z olepšavo obrežij. Med Čevljarstvom in Frančiškanskim mostom so te dni nasadili vrte žaluzije in tudi nekaj lepoticnega grmičja. Ze lani so med beton-ske grede navozili prsti in tudi nasadili bršljan ter divjo trto, ki sta lepo odgnala in prekrila golo betonsko škarko z zelenjem. Letos bo to še bolj izpopolnjeno, tako da bo pogled na Ljubljano in njena obrežja res lep. Ob Grubarjevem nabrežju pa zdaj urejajo nabrežine tako kakor so urejene ob Gradaščici. Ob obrežju vodijo zdaj ozke stezice prav tja do Spice, ki to menda preurejena v nekako ljudsko kopališče.

Delo skladatelja Blaža Arniča. Našega rojaka bomo slišali na ponedeljkovem koncertu Ljubljanskega kvarteta v Filharmonični dvorani. Izvajal se bo njegov godalni kvartet op. 18. Arnič priznava vsi poznavalec njegovih del absolutni glasbeni in skladateljski talent, odvladaln form in

izredno ambicioznost. To je dokazal že z vsimi svojimi deli ki so bila izvajana ob različnih prilikah, ali pa jih je tudi sam javno izvajal na svojih orgelskih koncertih. Člani Ljubljanskega kvarteta, ki so vso svojo skrb in ljubezen posvetili naštudiranju tudi tega dela, so prepričani, da bo delo v vsakem pogledu izvrstno uspelo in se priljubilo tudi pri koncertnem občinstvu. Poleg Arniča izvajajo še Brahms in Cesarja Francka. Koncert bo v ponedeljek, dne 4. aprila v veliki Filharmonični dvorani. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

Pomladansko vreme je za kožo nevarno, toda CIMEAN krema jo čuva ob soncu, dežju in burji.

Na vremenski hišici ob Zvezdi se je res pokazalo, da aparat ne funkcionira pravilno, ker niso obrnjeni v pravo stran, zato je pa tehniški oddelk mestnega poglavarstva tudi takoj odredil potrebno popravilo, ki bo v najkrajšem času gotovo. Takle informacije smo dobili na magistratu in upamo, da bodo naši vremenarji v kratkem potolaženi.

Pedagoško društvo v Ljubljani priredi v petek 1. aprila ob 6. uri zvečer v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi predavanje »Problem vzgoje ženske mladine«. Predavala bo ga. prof. Černejeva. Problem vzgajanja ženske mladine je brez dvoma eden najaktualnejših problemov današnje vzgoje. Vsi, ki se zanimajo za to, vabljeno. Vstop prost.

V slovenski glasbeni mladinski literaturi so vrhovi Emil Adamič, M. Tomc, St. Premrl, C. Pregelj, katerim se v zadnjem času pridružuje Breda Štek. Iz del navedenih skladateljev so izbrali učitelji petja na

Ljubljanskim meštanskim šolam gg. Kerne, Šarčanova, Laharnarjeva, Mencinova, Rudolfova in a. Cirila najlepše cvetke in jih povili v šopek, ki ga poka polsalcem v nedeljo, dne 3. aprila ob pol 11. uri v frančiškanski dvorani mladina ljubljanskih meštanskih šol. Vse prireditelje lepega petja znova opozarjamo na to mladinsko prireditev. Vstopnice prodajajo vsaka izmed šol v svojem okoliščju, na dan koncerta pa jih dobimo pri blagajni. Pokažimo mladini, da jo pri njenem delu v vsakem pogledu podpiramo.

Šmak - smak! v Sestjakobkem gledališču navdušuje in zabava staro in mlado. Po Ljubljani se že prepevajo popevke iz te veseligrske zakoncev Bučarjev. Sezona pri Sestjakobčanih gre h koncu, zato ne odlašajte in posetite predstavi, ki bosta v soboto zvečer ob 20.15. uri in v nedeljo popoldne ob 16. uri. Dve uri smeja in zabave vas čaka v Mestnem domu.

Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek, 5. aprila bo predaval v mineraloški predavalnici univerze g. prof. Ivan Molinaro o temi: »Prostor v geometriji in fiziki«. Začetek ob 18.15.

Udrusenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov - sekcija Ljubljana opozarja ponovno na svoj letni občni zbor, ki bo v soboto 2. aprila ob pol 20. uri v novih društvenih prostorih na Kongresnem trgu 1/11. levo, in vabi na polnoštevilno udeležbo.

Automobil in ples. Šoferska prireditev s plesom se bo vršila v soboto 2. t. m. ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici. Gostje bodo deležni lepih daril in dobitkov. Kdo bo postal lastnik avtomobila? Morda vi? Pogoj je, da pridete na prireditev! Avto je razstavljen pri trdku na Poljanski cesti.

Volan! - Plastični film v kinu Moste. Od jutri dalje je na sporedu kina Moste visok tehnike, zadnja iznajdba na polju kinematografije, plastični film. Cenjeno občinstvo opozarjamo, da si mora vsak obiskovalec tega filma nabaviti posebno očala pri blagajni kina. Kot drugi film tega sporeda teče nepozabna povest o najlepši ljubavi vseh časov »Romeo in Julija« in črtana šaloigra »Popaj v zoološkem vrtnu«.

Tatvine. France Lenarč se je v torek ustavljal za hip pred nekim vinotokom na Tyrševi cesti in pustil zunaj kolo, na katerem je imel aktovko z različnimi predmeti. Ugodno priliko pa je hitro izrabil tat, ki je izginil z aktovko. V stanovanje Ivane Žele v Lanhartovi ulici se je vthotapil neki brezposelnež in ji ukradel tri zlate poročne prstane s šatulujo vred, vredne 300 din. Stanku Vizjaku stanujočemu na Tyrševi cesti 187, je nekdo ukradel z motornega kolesa, ki ga je imel doma v dvorani, razplinjač in neke druge dele. Vizjak je oškodovan za 400 din. - Božena Osterčeva, stanujoča na Mestnem trgu 8, pa je prijavila, da ji je nekdo ukradel iz stanovanja nekaj drobiža.

ŠAH

Brzoturnir za prvenstvo marca bo v Ljubljanskem šahovskem klubu danes ob 20. Turnir je zlasti važen za sestavo moštva, ki bo igralo na Zvezinem brzoturnirju dne 7. aprila.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 31. marca: Zadrega nad zadrego. Red Četrtek
Petek, 1. aprila: zaprto
Sobota, 2. aprila: Veronika Deseniška. Gostuje gdnja Bogomila Nučičeva. Izven. Znižane cene
Nedelja, 3. aprila: Firma. Izven. Znižane cene
Ponedeljek, 4. aprila: zaprto

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 31. marca: Seviljski brivec. Gostuje Ada Sari. Izven
Petek, 1. aprila: Rigoletto. Proslava 25-letnice umetniškega udejstvovanja prof. Osipa Sesta. Izven.
Sobota, 2. aprila: Grotica Marica. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol
Nedelja, 3. aprila: Hoffmannove pripovedke. Izven. Znižane cene
Ponedeljek, 4. aprila: Vrag na vasi. Gostuje Pia in Pino Mlakar. Izven.

Iz Kranja

Hotel STARA POŠTA, Kranj
Vsak petek sveže morske ribe!

Občni zbor krajevnega protituberkuloznega lige v Kranju bo v nedeljo dne 3. aprila 1938 ob pol 11. uri v telovadnici državne gimnazije v Kranju. Članstvo krajevnega lige, kakor tudi ostalo prebivalstvo vlnudno vabilmo, da se tega zbora polnoštevilno udeleži. Odbor.

Iz Ljutomera

Potresni sunki. Tudi v naši okolici smo čutili v nedeljo ob 12.15 tri sekunde trajajoči sunek, ki je bil tako močan, da ga je čutil skoraj vsak, zlasti še ker so bili ljudje takrat pri kosilu, ko se jim je zamajala in odprla omara, križ na steni je začel nihati, porelanasti kipi so se podirali, iz loncev na stediščniku pa se je razlivala juha. Ljudje so se potresli precej ustrašili ter ponekod takoj zbežali iz hiše. Močnejše sunke so čutili krajji vzhodno od Ljutomera, kjer se je na neki hiši podrl dimnik, v mnogih hišah so pa nastale za en prst široke razpoke, ponekod je padla tudi opeka s strehe.

Predavanje. V Sokolskem domu je predaval pretekli teden prof. Fran Baš iz Maribora o temi »Ob 70 letnici prvih slovenskih táborov«. Obisk je bil zadovoljiv in je predavatelj žel za svoja strokovna izvajanja živahno odobravanje.

Toča in sneg. V ponedeljek je v okolici Ljutomera padla toča in sneg, vendar je bila toča bolj podobna snegu kakor ledu, tako, da ni mogla povzročiti škode po pomladanskem cvetju.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej Preklci, izjave beseda Din L., davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko - Popustov za male oglase ne priznamo.

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej Najmanjši znesek 4 Din

»ZVONČEK« terpentina 5 Din

V zalogi milarne, Vodnikov trg (vogal pod lemenatom)

ZARADI SELITVE

ugodno prodam kuhinjsko pohištvo, omare, kauč in fotelj, perzijske preproge in še druge starinske stvari. Ogled v palači Dunav, drugo nadstropje, vrata št. 22, vhod Beethovnova ul. 14. 864

POMARANČE

Jaffa, rdeče italijanske, sveža zaloga. Smokve za žganjekuho! »Veletrgovina južnega sadja«, Ljubljana, Tyrševa 48. 903

ČRNO DALMATINSKO VINO

po din 7.— liter, dokler traja zaloga. Gostilna pri »LEVU«. 906

POZOR FRIZERJI!

Razprodajam več aparatov za trajno ondulacijo po zelo nizki ceni. - Viktor Straus, Kranj, Blejska c. 17. 902

NAMOCENO POLENOVKO

dobite pri I. BUZZOLINI, Lingarjeva ulica. 905

RAZNO

Najmanjši znesek 8 Din Beseda 50 par. davek posebej.

POMLADNE NOVOSTI

vseh oblačil, sport, kamgarn, obleke, pumparice, perilo itd. najceneje

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

KLIŠEJE

ENG. VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STANOVANJE

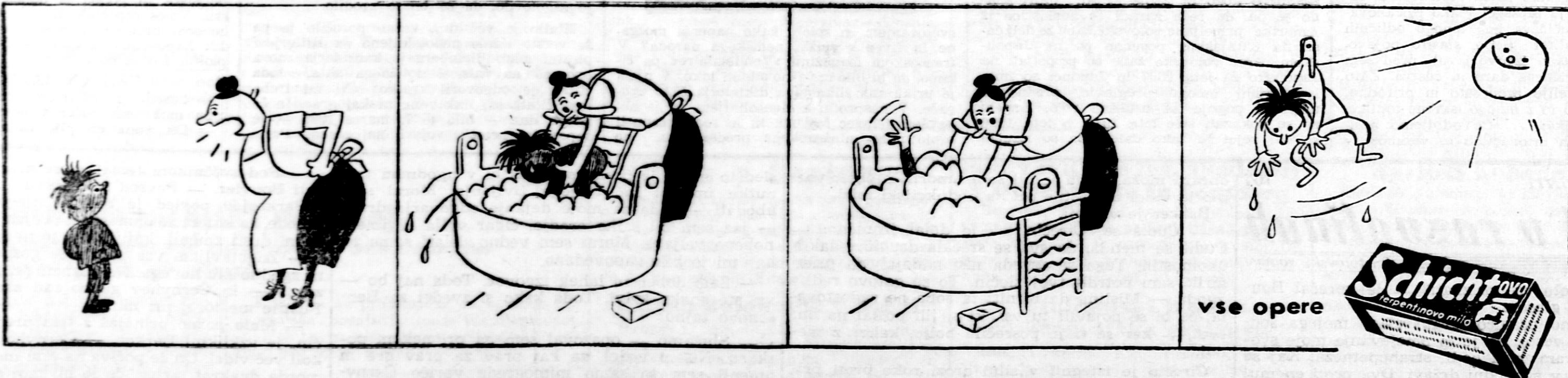
se odda mirni stranki s prvim aprilom. Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 909

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 4 Din

STALNO DELO

doma nudi delavoljnim z malim kapitalom Andrej Oset, Maribor, Orožnova 6. 904

Kupujte srečke v glavni kolekturi državne razredne loterije »Vrelec sreče«
ALOJZIJ PLANINŠEK
LJUBLJANA, Beethovnova ulica 14 - Telefon 35-10
Strogo solidno poslovanje.

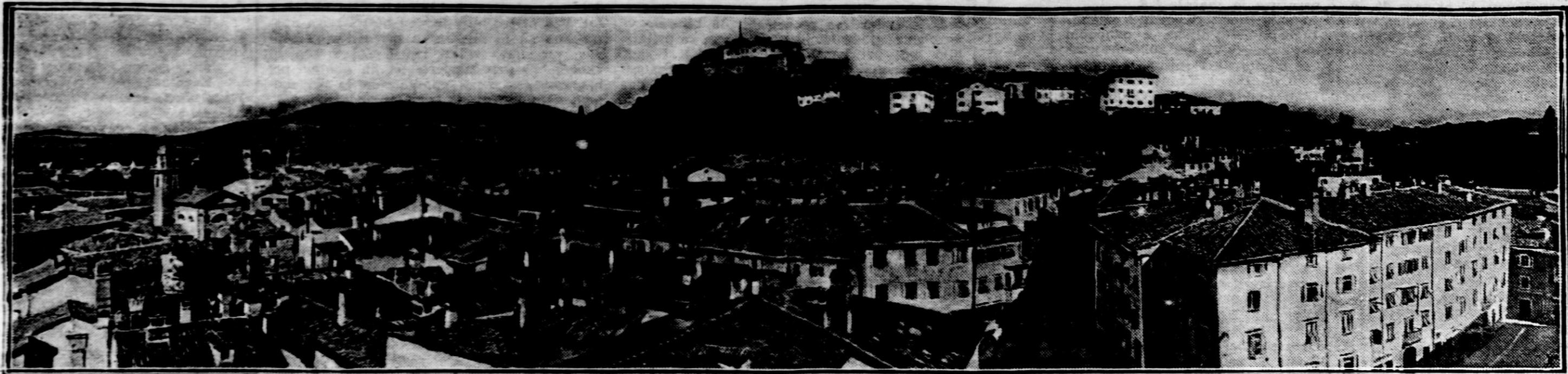
Vsak dinar, porabljen za pravilno nego zob. Vam ustvarja kapital za vse življenje: zdrave, trdne in bele zobe!

SARGOV

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Jeklene ptice pod goriškim nebom

Čudovita izurjenost italijanskih pilotov — Velikasten mauzolej mrtvih na griču nad Gorico

Ljubljana, 31. marca

S potovanjem po svetu si razširil obzorje. Naše meje so ozke, v našem domu je tesno. Komaj imamo vsi za silo prostora v njem. Ker smo tako na tesnem, se pre-dobro poznamo in zato je nam življenje tako težko. Ko pa prestopiš mejo naše mnogo premajhne domovine, zadihajo svobodno in prijetno ti, da se pomešaš med tuje ljudi, da ni pod nadzorstvom vsak tvoj korak, vsak pogled in skoraj vsaka misel.

Italijanski obmejni organi niso več tako strogi in stiski, kakor so bili še nedavno. Na minimum so skrajšane obmejne formalnosti pri prestopu meje v skupinah. Potni maršal ima vse potrebno v svoji torbi, on se pomeni za vse, potnike samo kliče italijanski obmejni organ po imenih, da pogleda vsakemu v obraz, če je pravi, kakor ga vidi na sliki v legitimaciji. Nazaj grede jih pa presteže, če so vsi. Manj jih je lahko, le več jih ne sme biti. V Italiji torej lahko ostaneš, če ti tam ugaja, prijatelja ali prijateljice pa ne smeš pripeljati od tam s seboj. Drugače je z dežnikom, steklenico chiantija ali morda z bujno glavo cvetače, če jo znaš prav stisniti pod pazduho.

Po lepi, večinoma asfaltirani cesti je nas

pripeljal naš rdeči konjič iz megle v dolino že cvetočih črešnjih in brezkov. Tja naprej od Postojne se še vleče gol in pust kraški svet, ko se pa razgrne pred teboj Vipavska dolina, ti začno božati oči zelene livadice in pa pisano pomladno cvetje. A nad vsem tem ključim in brstečim novim življenjem lebdijo nekaj težkega, mrtvaškega... Radostnih obrazov ne vidiš nikjer. Težko je življenje težaka. Kamnita kraška zemlja mu rodi pčilo, a še to, kar ji iztrga iz trdga naročja, mora prodati poceni, da čisto niti za davke ne zadostuje bori izkupiček.

Gorica ni več Gorica. Zdaj je Gorizia... Stoji še tam, kjer je stala, in molči. Ne molči pa nebo nad njo. Sinje je, s solnčnimi žarki zalito, pod njim pa prhutajo jeklene ptice. Mnogo jih je, cel roji. Brne motorji, da se trese zemlja, pojo svojo jekleno pesem in mnogo je povedano v nji. Če znaš prav prisluhniti in če razumeš, kaj govori to jeklo, si razpredeš na tistem dolgo, predolgo povest... Gorica je zdaj Gorizia. A nebo nad njo je še vedno nebo, kakor je bilo in kakor bo. Le pota jeklenih ptic so ga prepredla navzgor in počež, od severa na jug in od vzhoda na zahod, da je zastirto s to gostoto mrežo in bi še boga zaman iskalo tvoje oko na tem čudnem nebu.

Ni ga več, skril se je za sinji nebesklo, za gostoto mrežo poti jeklenih ptic. Zaprl se je njegovo oko in nič več ne zre na Gorico, ker bi videlo zdaj Gorizio... Jeklene ptice pa pojo svojo jekleno pesem iz dneva v dan, od zora do mraka, da drhte arca pod njimi v plahem pričakovanju, kdaj se obrnejo njihova pota tja, odkoder prihaja luč.

Presenetljivo izvežbane in spretno pilote imajo Italijani. Nad Gorico je krožilo vse polno letal, ko se je ustavil naš avtobus pred rdečo hišo, kjer so nam pripravili obed. Letal smo tudi mi že nekoliko vajeni nad glavami, le da jih pri nas ne vidimo toliko in da njihovi motorji ne brne tako močno, kakor tam doli. Po dve in dve letali letata skupaj, kakor da sta trdno povezani med seboj. Ne ganeja se drugo od drugega niti za spoznanje, čeprav gre njuna pot kakor da riše s palico po zraku vijuge, kroge in spirale na vse strani. Potem se pa ločita pilota. Vsa ubere svojo pot. Dvigne se visoko nad meglice in že pada navpično proti mestu. Zastane ti srce. Zdaj zdaj bo treščilo letalo na tla, pomisliš. Pa ne trešči. Tik nad mestom se naglo obrne in začne se dvigati v spiralah navpično nazaj, od koder je padalo. Mo-

tor pa brni, mogočno brni, da doni odmev izpod neba daleč na vse strani. Drugi pilot je zarezal pot pod nebo poševno in zdi se ti, da je krepka roka zalučala kamen, tako naglo reže letalo zračne valove.

Čudoviti so ti italijanski piloti v svojih akrobacijah. Igrajo se s letali kakor ne-bogljivi otroci z balončki in kar verjeti ne moreš, da sede živi ljudje v teh jeklenih pticah. Gorje tistemu, ki bi ga jele te ptice obletavati v zračnem morju in lizati s svojimi ognjenimi jeziki! Ne ušel bi jim, dohite bi ga in preluknjale od zgoraj ali od spodaj, od desne ali od leve. Od vseh strani bi ga naskočile in nikamor bi se jim ne mogel umakniti. Strašno so te jeklene ptice v svoji silni brzini, gibčnosti in bojevitosti.

Tam gori na griču nad Gorico pa klešejo dila pod težkimi kladivi v žuljevih slovenskih rokah zadnje marmornate plošče za velikasten mauzolej mrtvih. Štiri milijone po zatrevanju enih, sedem milijonov lir po zatrevanju drugih, bodo zazidali v ta granit in marmor. A kaj so ti milijoni v primeri s katakombami v grobnici trohnečih človeških okostnjakov! Slovenske roke delajo, italijanske oči nadzirajo. 50.000 padlih italijanskih vojakov in

častnikov bo počivalo v tej strašni grobnici. Majhen Verdun je to, mnogo manjši, a nič manj strašen, nič manj veličasten v svoji grozoti. Kakor tam nad razruvano in prekopano sveto francosko zemljo so vklesana tudi to v marmor imena tistih, ki trohne njihove kosti doli v veliki grobnici pod mavzolejem. Sama italijanska imena, nobenega slovenskega ni med njimi. Dolga vrsta jih je, da jih ne moreš prešteti. Po abecednem redu so razvrščena in neskončna se ti zdi njihova vrsta. Kako neskončna bi bila šele vrsta teh trohnečih okostnjakov, če bi se dvignili iz grobnice in stopili pred svoje morda še živeče a morda že tudi v zemlji trohneče očete in matere, žene, otroke, sestre in brate!

Italijani izkazujejo vso čast in spoštovanje svojim padlim vojakom, za žive žrtve strahne svetovnega klanja pa skrbijo tako, da jim ni treba iztegovati rok in beračiti kakor jih morajo iztegovati v svojem nezaluzenem, po osveti kričečem ponizanju pri nas. Mavzolej mrtvih na griču pri Gorici bo velikasten dokaz, kako znajo veliki narodi v granitu in marmoru ohraniti poznim rodovom spomin na tiste, ki so izkavali na bojnih poljih.

J. Z.

Bogumila Nučičeva bo gostovala prvič v Ljubljani

Nastopila bo v naslovni vlogi župančičeve tragedije „Veronike Deseniške“

Ljubljana, 31. marca

Hčerka našega znanega odličnega režiserja in igralca Hinka Nučiča, članica zagrebškega gledališča, bo gostovala v soboto 2. aprila v naslovni vlogi župančičeve tragedije »Veronike Deseniške«.

Rojena je bila 8. februarja 1911. Šole je obiskovala v Zagrebu, Ljubljani in Mariboru ter dovršila poleg ljudske in srednje glasbene šole in tri razrede učiteljskega, nato pa je nastopila z velikim uspehom v Zagrebu in to je bil odločilni povod, da je zapustila šolo ter se posvetila gledališču. Z l. 1918, ko je otvoril Hinko Nučič po prevratu gledališče v Ljubljani, je nastopila prvič na odru z Gregorčičevo deklamacijo »Domovini«, kasneje je nastopala v Mariboru v otroških vlogah; po temeljitih študijah pri svojem očetu pa je nastopala dve leti kot volonterka zagrebškega gledališča v manjših vlogah. Zaradi boleznij je prekinila volonterstvo, nikakor pa ne študij ter se je pripravljala z vso resnostjo za svoj novi angažma, ki ga je dobila leta 1936 v Banjaluki. Delo v provinci je ni zadovoljilo, želja si je na večji oder, kjer bi imela večjo možnost za razvoj, da bi končno dosegla svoj cilj: mladostno junakinja. Njena najbolj vroča želja je — četudi obvlada perfektno srbohrvatski jezik — priti na slovenski oder v Ljubljano, saj je rojena Ljubljančanka.

Priobčujemo nekaj ocen iz leta 1932, ki so izob ob priliki njenega prvega nastopa na zagrebškem odru:

»Kulisa« je pisala med drugim: »Gospodična B. N., hčerka in učenka našega odličnega režiserja in igralca Hinka Nučiča, je nastopila v vlogi Ofelije (Hamlet), ki je tudi za zrelo igralko resna preizkušnja, toda njen uspeh je presegel vsako pričakovanje. Gledna Nučičeva ima mnogo odličnih gledaliških kvalitit (lepo, stasito pojava, zveneč glas, jasno izgovorjavo), predvsem pa mnogo resničnega daru in čustva. Zato je odigrala Ofelijo preprosto in prirodno, toda sugestivno in z mnogo iskrene topline. Revija »Vidike«... »Če odbijemo nesigurnost v prvih intonacijah in vezanost v

kretnjah, ki sta povsem naravni posledici prirodne treme pri prvem nastopu na odru, ostanjejo še vedno: izredno simpatični temno barvani glas, dobri in jasni izgovori, slutnja nekakega še ne sproščenega temperamenta, močna dramatičnost v glasovnem izražanju in na koncu še nekaj zelo važnega — lepa odrska pojava. Zdi se nam, da so igralske sposobnosti gđe. B. N. v visoki dramatski stroki in ne v lirski. Tako smo vsaj zaključili iz dramskih mest njene Ofelije, posebno v prizoru, ko zblazni. Če bomo imeli v naslednji sezoni priliko videti gđe. N. v kaki čisto dramatični vlogi, bomo mogli pravilno oceniti njen igralski dar...«

Morgenblatt: »...V večernejši debutantki smo spoznali nevsakdanji talent... Niti Ofelija niti Julija nista njeni pravi nalogi, temveč predvsem Devica Orleanska...«

Kakor je razvidno iz zgoraj navedenih ocen, je gđe. B. Nučičeva predestinirana za mladostno junakinja ter bo imela v Veroniki Deseniški v marsikaterem prizoru možnost razviti svoja igralska svojstva v tem pogledu in dokazati svojo darovitost in znanje, ki ju je prejela od svojega očeta g. Hinka Nučiča.

Na nastop simpatične mlade igralkice, ki bo stopila v soboto prvič na naš oder, posebno opozarjamo.

Žabje farme

Lani so inozemski listi poročali o žabji farmi, ki jo je ustanovil neki Hamburgčan v Meissenortu pri Wismu. Moč redke velike ameriškega sikakača, tako zvano volovsko žabo, dolgo do 20 cm. Gre mu za žabo, ki jo žabje krake. Manj znano je pa, da redke zaradi te postelastice iz Amerike pripelje volovske žabe že del časa na Kitajskem, posebno pa na Japonskem. Prve volovske žabe so pripeljali na Japonsko že leta 1897 in Japonci so ime-li z njimi mnogo preglavic, predno so ustvarili pogoje za uspešno rejo. Uspehi so se pokazali šele leta 1910, a leta 1920 so bili rejci že tako daleč, da so naučili

žabe jesti mrtve žuželke in buče svilopreke, ki ostanejo kot odpadki v svilarstvu. Kmalu so začeli Japonci pošiljati žabje krake v vsa velika mesta, v Pariz in tudi v Ameriko. V Ameriki dotlej ni bilo nobenega povpraševanja po žabjem mesu. Naenkrat so pa začeli tudi Američani navdušeno jesti žabje krake.

To je pa sprožilo misel, da bi ustanovili posebne žabje farme doma. Leta 1933 je ustanovil J. Haig prvo ameriško žabjo farmo v južni Kaliforniji. Ustanovil jo je po japonskem vzoru, samo da ni mogel kmalu žab z bučami svilopreke, temveč

z rački, ribicami in žabkami. Navzlic temu pa »ma Haigova žabja farma trgovski uspeh, saj proda vsako leto več sto tisoč žab. Navdušenje za žabje krake v Ameriki zdaj naglo narašča in nekatere konzervne tovarne delajo že poskuse s konzerviranjem žabjega mesa. Ustanovljajo se tudi nove žabje farme in sicer v južnih državah. Tu namreč doraste volovska žaba že v enem letu, dočim traja v Kanadi kot njeni prvotni domovini njen razvoj tri leta. Najbolje se počutijo volovske žabe pri temperaturi 27 stopinj C.

Kako Hitler — ne dela

Smatra se bolj za preroka nika v navadnem pomenu besede

Ali si mislite, kako sedi kancelar Hitler od ranega jutra do poznega večera v svojem kabinetu nad kupi aktov in dokumentov, kako predseduje neštetim konferencam in po-

svetovanjem in sploh, kako napenja močnega in žive v službi nemškega naroda? V francoskem magazinu »Vendemiaire« pa čitamo, da bi bilo napadno misliti tako. V njem je prikazana slika tega diktatorja čisto drugače. V nasprotju z Mussolinijem, ki je nekakšen delavec lasizma in le redko zapusti svojo mizo ministrskega predsednika, ne

moremo Hitlerja nazvati delavec v tem smislu. In čudna ironija usode je, da je bil Briand edini državnik naše dobe, s katerim lahko primerjamo Hitlerja, sovražnika zhenavškega begelčnika. Pokojni Briand je bil vnet pristaš Društva narodov. Njune ideje si nasprotujejo. Način, kako sta jih naglašala in pojmovala, pa tudi kako sta se prilagodevala raznim problemom, je pa isti. Kakor pokojni Briand, tako dela tudi Hitler v prvi vrsti po intuiciji. Hitler zaupa svojim slutnjam, ki jim daje prednost pred vsem drugim. Trdovratno odklanja vsako misel na to, da bi proučeval dokumente in akte. Če se pa vendarle kdaj izneveri temu ustaljenemu, mu ne priznemo nobene inspiracije. O tej značilni potezi njegovega značaja je pripovedoval neki nemški diplomat zanimivo prigodo. Nekoč je bilo treba Hitlerja pripraviti do tega, da bi proučil zelo važno poročilo. Toda kako prelomiti njegovo načelo? Slednjič so določili maršala Blomberga, ki mu je takrat Hitler brezpogojno zapadal, da bi kancelarja pregovoril. Maršal mu je lastnoročno izročil važno listino in mu nujno priporočil, naj jo prečita. Dobil je zagotovilo, da se bo to zgodilo.

Minilo je več dni, važno poročilo je pa še vedno ležalo nedotaknjeno na Hitlerjevi pisalni mizi. Blomberg je kancelarja znova opozoril na važnost dotičnega akta, toda Hitler je odgovoril kratko: »Ni mi treba tega čitati, saj itak vem, za kaj gre. In še istega dne — bilo je 7. marca 1936 — je zapovedal nemški vojski, naj zasede Pore-

nje. Kaj pa vsebina diplomatskega poročila, ki ga ni hotel prečitati? V njem je bilo resno svarilo proti vsaki akciji, češ, da bi ulegla Francija odrediti mobilizacijo, če bi Nemčija prekršila lovarsko pogodbo.

Hitler najraje premišljuje in ima tudi največ inspiracij v zgodnjih jutranjih urah, predno se začne daniti. K počitku ne leže nikoli pred četrto uro jutraj. Proti jutru se spreha po svojem kabinetu kakor zamaknjen in posluša nasvete svoje podzvesti. Smatra se bolj za preroka in za sode-lovanja arhitektov.

Hitler živi zelo solidno in zato mu menda ni treba gojiti sporta. Mussolini rad jaha in sam pilotira svoje privatno letalo. Hitler ni imel še nikoli v rokah vajeti in biča, glede prehrane bi pa lahko dajal nasvete profesionalnim atletom.

Radioprogram

Petek, 1. aprila

11.30: Šolska ura: Veliki dogodek — slušna igra v treh slikah, izvajajo brezposelni učiti. abitur. — 12: Po naših logih in gajih (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Muzikalne potegavščine (Radijski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Zenska ura: Gospodinja in služkinja (ga. Ivanka Velikonja). — 18.20: Vesle in razigrane (plošče). — 18.40: Francoščina (g. dr. Stan-ko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: 10 minut za planince (g. Pavel Kunaver). — 20: Tu imaš aprilsko laži! Dobro glej ji na roge! Če te zloča se zasmeje in še drugim jo povej! Zvočne slike in godba iz današnjih in davnih dni. Vmes reportaže in druge blamaže. Odgovorni urednik je zaenkrat Ivan Pik. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleška plošča. Konec ob 23. uri.

TEHTEN RAZLOG

— Soseda je težko bolna in vendar sedi njen mož vsak večer v gostilni.

— Da, toda on pije na njeno zdravje.

ROLF FREMONT:

Svet v razvalinah

Pustolovski roman

— Ali hočete vse priznati? — je vprašal Bouvier z ostrim glasom.

— S kakšno pravico igrate vlogo mojega sodnika? Ali ne veste, da je to omejevanje moje svobode? Fej, sram vaju bodi, strahopetneža. Kaj se to pravi, biti v svobodni državi. Dva proti enemu! To je nasilje! Sklicujem se na zakone te države. Postavite me pred redno sodišče! — je kričal Jameson srdito.

— Vaši nazori glede svobode so res čudni, — se je zasmejal Bouvier. — Sami ste morili in pravkar ste hoteli znova moriti, sami ste teptali vse zakone, zagrešili ste več zločinov, zdaj se pa sklicujete na zakone in svobodo. Če bi ravnali po vaših načelih, bi vi že davno ležali pri Petih skalah kakor je ležal nekoč Barker.

— Kaj me Briga Barker? Dokazite mi kaj! Kdo me je videl? Kdo me more obdolžiti? Ali imate priče? Kje pa! He he he!

Bouvier je vstal in stopil k vratom na desni strani sobe.

— Tu, — je odgovoril in na pragu se je pojavil Barker.

Jameson je prestrašeno odskočil. Njegove izbuljene oči se niso mogle odtrgati od

obrazu moža, ki ga je bil sam umoril in čigar truplo je videl na lastne oči na obdukciji mizi.

Barker je vstopil.

— Čudiš se, Čirečin, — je dejal ironično. — Čudiš se menda, da sva se srečala drugič v takih okoliščinah. Tega se seveda nisi nadejal, da pride mrlič sam potrditi tvoj zločin. To se gotovo redko zgodi. — Mislim, da bi niti ta soba ne zadostovala, če bi se pojavili tu vsi, ki si jih poslal na oni svet, — kar se ti je posrečilo boljše, kakor z menoj.

Čirečin je iztegnil v silni grozi roke proti prisilecu. Njegovi živci niso mogli prenesti prizora, ki ga je bil Barker namenoma pripravil s svojimi tovarišema, da bi strli Čirečinov odpor in zvedel od njega vse, kar je hotel vedeti.

Vse je kazalo, da se je ta načrt posrečil, kajti zaslišanec je bil duševno tako pretresen, da je komaj govoril.

Z obema rokama si je zakril oči, kakor bi hotel pregnati strahoten pogled na obraz mrliča, ki je bil prišel, da bi obudil morilčevost vest in izrekel sodbo nad njim.

Jameson se je opotekel, ko je začutil na svoji rami roko Barkerja, ki je bil stopil k zločincu.

— Kaj zahtevate od mene? — je vprašal Jameson čez nekaj časa.

— Zaenkrat samo to, da nam poveš, kako si prišel sem in kaj bi moral tu storiti, — je odgovoril Barker.

— Černyhov je vedel, sam kdo je našel tvojo

sled in mene je poslal sem, da bi v ugodnem trenutku upihnil luč tvoje življenja. Moral sem ubogati — toda za moje dejanje odgovarja drugi — jaz sem bil samo orodje, čigar volja ni imela nobene veljave. Moral sem vedno delati samo to, kar mi je bilo zapovedano.

— Zelo dober in lahek izgovor. Toda naj bo — vsi ste enako krivi. Toda kako si zvedel za Bensonovo tajno?

— Slučajno — opazoval sem ga pri nekem poskusu. Nisem vedel, za kaj prav za prav gre in omenil sem to samo mimogrede v priči Černyhova. Le-ta je mislil, da bi bilo dobro za našo stvar, če bi Bensona prisilili, da bi nam izročil svoj izum. Če bi to ne šlo zlepa, naj bi segli po nasilju.

— Ali ste poskusili to zlepa? Ničesar ne vem o tem, da bi se pogajal kdo drugi razen...

Barker je naglo prekinil Bouvierovo vprašanje. — Černyhov se je najbrž takoj odločil za ravno pot kakor pravite, kaj ne?

— Da. Dejal mi je, da bo po tej poti cilj gotovo dosežen. In tako je bil Benson ubit.

— Da, to že vem. Po podzemnem hodniku ste prišli na dvorišče, nekaj nočnih čuvajev si podkupili, kaj ne...

— Nikakor ne, to sploh ni bilo potrebno. Naši ljudje so prišli skozi stare razpoke v klet te hiše, vse drugo je pa šlo potem zelo lahko. Preskrbel sem si ključke...

— Pod svečnikom tema! — se ni mogel premagati Bouvier. — Povsod smo iskali...

Barkerjev pogled je zadržal njegove nadaljne besede, za katere se Jameson v svojem strahu menda ni dosti zmenil, kajti hitro je nadaljeval:

— Zagotavljam vas pa, da se gospodu Bensonu ni zgodilo nič hudega. Na varnem je, gotovo živ in zdrav — in Černyhov ga bo rad zamenjal zame. Pustite me torej pri miru.

— Malo pozno prihajaš s tem predlogom, Čirečin, je vzkliknil Barker. — Černyhova ne boš nikoli več videl. On že počiva na dnu morja mrtve — morda dvakrat mrtve, če je bil moj strel res tako dober, kakor se mi je zdelo.

— Černyhov mrtve? Ti si ga ustrelil? — se je zgrozil Čirečin.

— Upam in ne odpustil bi si, če bi ne bil tega storil. Toda vedi vse. Ne samo on, temveč tudi vsi drugi so šli k vragu. Zahrbno so umorili Bensona, toda kazen ji hje zadela prej, nego so se nadejali. »Maševalec« je zletel v zrak z vsem, kar je bilo na njem in njegove razvaline so se vprile nas pogrezile v morje. Ne smeš se torej zanašati na nič več — niti na tisto zamenjavo ne, od katere si toliko pričakoval.

— O, gorje — potem takem se pa izgubljen, ker vem, da v tem boju ni nikoli usmiljenja.

— Sami ste proglasili to načelo za svoje geslo, Čirečin. Mi smo ga sprejeli že od vas in to tvoje trenutno kesanje ni nič kaj iskreno. Če bi imel le iskro upanja, da se mi boš mogel osvetiti, bi govoril takoj drugače.